

Protestantse Gemeente Wassenaar

Zondag 4 oktober
Kievietkerk

Voorganger: Ds. Jilles de Klerk
Organist: Rijk Jansen
Cantorijleden o.l.v. Anneke Jansen

Orgelspel

Welkom

Bemoediging

v. Onze hulp is in de naam van de Heer

g. die hemel en aarde gemaakt heeft

v. Die trouw blijft tot in eeuwigheid

g. en niet laat varen het werk van zijn handen

Groet v. Genade zij u en vrede

van God, onze Vader

en van Jezus Christus, onze Heer

g. Amen

Cantorij (staande): Psalm 72: 1, 4 en 7

1 Geef, Heer, de koning uwe rechten
en uw gerechtigheid
aan 's konings zoon, om uwe knechten
te richten met beleid.

Dan ruist op alle bergen vrede,
heil op der heuvelen top.

Hij zal geweldenaars vertreden,
maar armen richt hij op.

4 Hij zal de redder zijn der armen,
hij hoort hun hulpgeschrei.
Hij is met koninklijk erbarmen
hun eenzaamheid nabij.
Hij helpt, met hun bestaan bewogen,
die zijn in vrees verward.
Hun bloed is kostbaar in zijn ogen.
Hij draagt hen in zijn hart.

7 Laat ons de grote naam bezingen
van Hem die Israël leidt,
want Hij alleen doet grote dingen,
zijn roem vervult de tijd.
Loof God de Heer, Hij openbaarde
zijn wonderen, zijn eer.
Zijn heerlijkheid vervult de aarde.
Ja, amen, loof de Heer.

Kyriegebed

Cantorij: glorialied 305

- 1 Waar God de Heer zijn schreden zet
daar wordt de mens, van dwang gered,
weer in het licht geheven.
Als 's Heren woord weerklinkt met macht
wordt aan het volk dat Hem verwacht
de ware troost gegeven.
Zijn Geest weerstaat de valse schijn
en schrijft in harten het geheim
van 's Vaders grote daden.
Zo leven wij om Christus' wil
te allen tijd gerust en stil
alleen van zijn genade.

- 2 O Heer, uw onweerstaanbaar woord
drijft rusteloos de eeuwen voort
dat mensen ook verzinnen.
En waar de weg onvindbaar scheen
mochten wij door geloof alleen
de tocht opnieuw beginnen.
Gij hebt de vaders bevrijd
en uit het diensthuis uitgeleid
naar 't land van melk en honing.
Hervorm, herschep ook ons geslacht,

opdat het door de wereldnacht
de weg vindt naar uw woning.

Met de kinderen

Opening van het Woord: cantorij lied 318: 1, 3, 4. Allen *gesproken*: 2

- 1 Het woord brengt de waarheid teweeg.
Het veranderde in den beginne
een aarde die woest was en leeg
tot een lusthof voor ziel en zinnen.
- 2 *Het woord dat de wereld schiep
is het woord dat klonk door de eeuwen,
is het woord dat Abraham riep
en Daniël tussen de leeuwen.*
- 3 Het woord dat God was bij God,
tussen mensen een mens werd op aarde,
dat in het armzaligste lot
zijn heerlijkheid openbaarde.
- 4 Het onvergelijkelijk woord
met een hemelse hand geschreven
wordt in onze harten gehoord:
onze weg, onze waarheid, ons leven

Schriftlezing: Daniël 6: 1-17

¹Darius de Mediër verkreeg het koningschap; hij was toen tweeënzestig jaar. ²Darius ging ertoe over honderdtwintig satrapen over het gehele koninkrijk aan te stellen. ³Boven hen stelde hij drie rijksbestuurders aan, van wie Daniël er een was; aan hen moesten de satrapen rekenschap afleggen, opdat de koning geen schade zou lijden. ⁴Daniël nu onderscheidde zich van de rijksbestuurders en satrapen door zijn buitengewone begaafdheid. De koning overwoog zelfs hem over het hele koninkrijk aan te stellen. ⁵Daarom probeerden

de rijksbestuurders en satrapen in Daniëls bewind iets te vinden om hem voor aan te klagen, maar zij konden geen grond voor een aanklacht vinden of hem op een misstap betrappen, want hij was betrouwbaar en hij had nooit zijn plicht verzuimd of een misstap begaan. ⁶Toen zeiden die mannen: 'Met geen mogelijkheid zullen wij deze Daniël kunnen aanklagen, tenzij we iets zoeken dat verband houdt met de wet van zijn God.' ⁷Daarop richtten de rijksbestuurders en satrapen zich tot de koning met een dringend verzoek: 'Koning Darius, leef in eeuwigheid! ⁸Alle rijksbestuurders van het koninkrijk, stadhouders en satrapen, raadsheren en gouverneurs, zijn van mening dat er een koninklijk besluit moet worden uitgevaardigd waarin wordt vastgelegd dat eenieder die de komende dertig dagen een verzoek tot een god of een mens richt in plaats van tot u, majesteit, in de leeuwenkuil zal worden geworpen. ⁹Welnu, majesteit, vaardig dat verbod uit en stel het op schrift, zodat het niet veranderd kan worden, zoals geen enkele wet van de Meden en de Perzen kan worden herroepen.' ¹⁰Hierop stelde koning Darius het verbod op schrift. ¹¹Toen Daniël hoorde van het besluit dat op schrift gesteld was, ging hij naar zijn huis. In zijn bovenvertrek had hij in de richting van Jeruzalem open vensters. Daar knielde hij neer, bad tot zijn God en prees hem, precies zoals driemaal per dag zijn gewoonte was. ¹²Maar toen drongen de mannen zijn huis binnen en troffen Daniël aan terwijl hij tot zijn God bad en hem prees. ¹³Ze gingen onmiddellijk naar de koning en wezen hem op het koninklijk besluit: 'Hebt u geen verbod op schrift laten stellen dat ieder mens die de komende dertig dagen een verzoek tot een god of een mens richt in plaats van tot u, majesteit, in de leeuwenkuil zal worden geworpen?' De koning antwoordde: 'Die verordening ligt even vast als elke wet van de Meden en de Perzen, ze kan niet worden herroepen.' ¹⁴Toen zeiden ze tegen de koning: 'Daniël, een van de Judese ballingen, slaat geen acht op u, majesteit, noch op het besluit dat u op schrift hebt laten stellen; driemaal daags verricht hij zijn gebed.' ¹⁵De koning was zeer ontstemd toen hij deze beschuldiging hoorde, en hij zoon op middelen om Daniël te redden. Tot zonsondergang deed hij alles wat in zijn macht lag om Daniël te beschermen. ¹⁶Maar de mannen drongen bij de koning aan en zeiden: 'Bedenk, majesteit, dat geen verbod of besluit dat de koning heeft uitgevaardigd veranderd kan worden; het is een wet van de Meden en

de Perzen.' ¹⁷Hierop gaf de koning bevel Daniël te halen en hem in de leeuwenkuil te werpen. De koning zei tegen Daniël: 'Uw God, die u zo vasthoudend dient, zal u redden!'

Cantorij: lied 994: 1 en 4, allen gesproken: vers 3

- 1 Voor hen die ons regeren,
de hoofden van het land,
bidden wij God de Here
om ootmoed en verstand,
dat zij bewaren hecht en recht
al de getuigenissen,
die ons zijn aangezegd.
- 3 *Wij bidden ook om vrede,
de aftocht van geweld:
Heer, dat wij niet vergeten,
hoe Gij de namen telt,
bewaars het land voor overmoed
en voor het blinde razen,
de stemmen van het bloed.*
- 4 O God, Gij moet regeren
tegen het onverstand:
wij dienen vele heren
tot schade van het land.
Gij zijt genade, uw bevel
doet leven en vergeven,
o God van Israël!

Schriftlezing: Daniël 6: 18-29

¹⁸Er werd een steen gebracht waarmee de opening van de kuil werd afgedekt, en de koning verzegelde die met zijn zegelring en met de zegelring van zijn machthebbers, om te verhinderen dat iemand iets aan Daniëls omstandigheden zou veranderen.

¹⁹Daarna keerde de koning terug naar zijn paleis en bracht de nacht door zonder iets te eten; hij kon de slaap niet vatten, maar liet niets ter afleiding brengen. ²⁰Vroeg in de ochtend, toen het licht begon te worden, stond de koning op en haastte zich naar de leeuwenkuil. ²¹Zodra hij in de buurt van de kuil kwam, riep hij Daniël met bedroefde stem toe: 'Daniël, dienaar van de levende God, heeft uw God, die u zo vasthoudend dient, u van de leeuwen kunnen redden?' ²²En Daniël zei tegen de koning: 'Majesteit, leef in eeuwigheid!' ²³Mijn God heeft zijn engel gezonden en de leeuwenmuilen gesloten. Ze hebben mij geen kwaad gedaan, omdat hij mij onschuldig acht; maar ook u, majesteit, heb ik niets misdaan.' ²⁴De koning was bijzonder verheugd en hij beval Daniël uit de kuil te halen. Daniël werd uit de kuil getrokken, en hij bleek ongedeerd te zijn, want hij had op zijn God vertrouwd. ²⁵Toen gaf de koning bevel de mannen te brengen die Daniël hadden beschuldigd, en hij liet hen samen met hun kinderen en hun vrouwen in de leeuwenkuil werpen. Ze hadden de bodem van de kuil nog niet geraakt, of de leeuwen stortten zich op hen en vermorzelden al hun botten.

²⁶Daarop schreef koning Darius aan alle volken en naties, welke taal zij ook spraken en waar ter wereld zij ook woonden: 'Moge uw voorspoed groot zijn!' ²⁷Hierbij beveel ik dat iedereen in het machtsgebied van mijn koninkrijk eerbiedig ontzag moet tonen voor de God van Daniël. Want hij is de levende God die bestaat in eeuwigheid. Zijn koningschap gaat nooit te gronde en zijn heerschappij is zonder einde. ²⁸Hij redt en bevrijdt, geeft tekenen en doet wonderen in de hemel en op aarde; hij heeft Daniël uit de klauwen van de leeuwen gered.' ²⁹Zo ging het Daniël voorspoedig onder het koningschap van Darius en onder het koningschap van Cyrus de Pers.

Allen *gesproken*: Daniël in de leeuwenkuil (W. Barnard)

1. *Toen Daniël tussen de leeuwen zat, wat heeft hij toen gebeden?
Een psalm die David geschreven had, al eeuwenlang geleden.*
2. *Een psalm over leeuwen en hondengehuil
en gulzige tanden en tongen*
En dat heeft Daniël in de kuil uit volle borst gezongen!*

*psalm 22

6. *De leeuwen die waren als muizen zo stil.
En Daniël was het te moede
alsof God zelf met hart en ziel
bij hem in de kuil vertoefde*

7. *En toen, de volgende ochtend vroeg,
alsof hij opnieuw werd geboren.
Hij hoorde een stem die naar hem vroeg
en die vroeg òf hij nog kon horen....*

8. *Daar over de rand verscheen het hoofd
van koning Darius. Dag Sire!
Ja, Daniël leeft! God zij geloofd!
En de leeuw is de koning der dieren.*

Schriftlezing: Matteüs 22: 15-22

Nu trokken de farizeeën zich terug om zich erop te beraden hoe ze hem met een uitspraak in de val konden lokken. ¹⁶Ze stuurden enkele van hun leerlingen samen met een aantal herodianen naar hem toe, met de vraag: 'Meester, wij weten dat u oprecht bent en in alle oprechtheid onderricht geeft over de weg van God. We weten dat u zich aan niemand iets gelegen laat liggen, u kijkt immers niemand naar de ogen. ¹⁷Zeg ons daarom wat u vindt: is het toegestaan de keizer belasting te betalen of niet?' ¹⁸Maar Jezus had hun boze opzet door en zei: 'Waarom stelt u me op de proef, huichelaars?' ¹⁹Laat me de belastingmunt zien.' Ze reikten hem een denarie aan. ²⁰Hij vroeg hun: 'Van wie is dit een afbeelding en van wie is het opschrift?' ²¹Ze antwoordden: 'Van de keizer.' Daarop zei hij tegen hen: 'Geef dan wat van de keizer is aan de keizer, en geef aan God wat God toebehoort.' ²²Ze waren zeer verbaasd toen ze dit hoorden. Ze lieten hem staan en gingen weg.

Verkondiging

Cantorij: lied 630: 1 en 3. allen *gesproken*: 2

- 1 Sta op! Een morgen ongedacht,
Gods dag is aangebroken,
er is in één bewogen nacht
een nieuwe lent' ontloken.
Het leven brak door aarde en steen,
uit alle wond'ren om u heen
spreekt, dat God heeft gesproken.
- 2 *Hij heeft gezegd: Gij mens, kom uit,
open uw dode oren;
kom uit het graf dat u omsluit,
kom uit en word geboren!
Toen heeft zich in het vroegste licht
de nieuwe Adam opgericht,
ons allen lang tevoren.*
- 3 Al wat ten dode was gedoemd
mag nu de hoop herwinnen;
bloemen en vogels, – alles roemt
Hem als in den beginne.
Keerde de Heer der schepping weer,
dan is het tevergeefs niet meer
te bloeien en te minnen.

Gebeden

Cantorij: lied 422

- 1 Laat de woorden
die we hoorden
klinken in het hart.
Laat ze vruchten dragen
alle, alle dagen
door uw stille kracht.

2 Laat ons weten,
nooit vergeten
hoe U tot ons spreekt:
sterker dan de machten
zijn de zwakke krachten,
vuur dat U ontsteekt.

3 Laat ons hopen,
biddend hopen,
dat de liefde wint.
Wil geloof ons geven
dat door zo te leven
hier Gods rijk begint.

Zegen

Bij de uitgang is er de collectie voor de diaconie en voor de kerk

